

# РОБОТЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 244.

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 244

PIK VII.

Ч. 21

СЕРЕДА 26 МАЯ 1915.

WINNIPEG, MAN

MAV 26 WEDNESDAY 1915.

No. 21.

VOL. VII

## „За землю і волю“!

(Рецензія.)

На днях появилася збірка поезій одного з будівничих У. С. Д. П. і єї найдіяльнійшого члена, т. Павла Крата п. н. „За землю і волю!“

З огляду, що на американській землі нема наших українських письменників, тим більше поетів, і з огляду, що в старім краю наше письменство улягло явищенню, книжка ся заслугує, щоб єї добре розглянути, як також як найширше розповсюдити. Для нас, як соціал-демократів важна вона ще й тим, що писав єї партійний товариш.

В сю збірку поезій входять твори писані Кратом між 1901 а 1914 роками. Хоч писані вони за такий прогач часу і є ріжнородні, що до свого змісту, то всюди знайдемо в них протест проти насильства царів, дуків, попів над поневоленим народом, а з особна протест проти російського царату; поклик до повстання за вільну незалежну від чужих і „своїх“ Україну; клич до всього робітництва за свій визвіл з найгішого положення. Поезії є наскрізь так революційні, що я не вагаюєь сказати, що по Шевченкові і Франкові подібної поезії ми нвві не знайдем. Намі молоді, „модерні“ поети так служать „мистецтву“, так далеко відбігли від дійсного життя, що не можна брати їх творів за лектуру для народа. Навпаки, поезії т. Крата являють в сам час для пробудження приспаного духа широкі мас пролетаріату.

Для вказання, яке значінє і вплив мають єї поезії для загалу, можу навести сей факт що я, читаючи їх в присутности кількох людей, заставив їх слухати з як найбільшою увагою, і по причитаню вони заявили, що поезії єї так настроюють чоловіка революційно, так підносять духа, що, начитавшись їх, можна зараз йти та силою відбирати то, що нам належить ся. Так само казали єї слухачі, що як-би більше було такої літератури і як-би всі поети так писали, то певно нвві не булоб так эле на свьіті, як є. Се не пересада — се факт. Таке казали ті, що слухали і воно відповідає якраз дійсности.

Поезія, як взагалі якийсь літературний твір — се на мою думку душа того чоловіка, що єї писав. Таке саме можна приміняти і до збірки поезій „За землю і волю“! Хто знає ближше т. Крата, сей може мати понятє чи такий чоловік може дати щось таке, чо не малиби ми прийняти з якнайбільшим одушевленням.

Не можна нагадати і ближше за самого автора. Хтож такий т. Крат? Українське свідоме робітництво в Канаді знає його і може дати якнайліпшу відповідь. Воно знає його, як першого основателя своєї робітничої партії в Канаді і єї найщирійшого робітника; знає його як знаменитого організатора і бесідника; знає його як видавця і редактора „Кропила“ і „Кадила“; знає його як непримиримого ворога своїх „рідних“ ріжного гатувку хрвів і противника всяких компромісів з буржуазією. Ніхто так в Канаді, як і в Злуч. Держ., в голоді і холоді не працював для робітництва як т. Крат. На нікого не спалоєь тільки промів від укр. буржуазії, як на т. Крата. Ніхто так колькою в боці не стоїть „нагіртам“ як т. Крат. Фарма, генки, дороги, ліс — всі ті „спеціалі“ не уйшли Кратових моволів. Гори Бр. Кол. можуть найкрасше посвідчити кілько разів машарував через них т. Крат, несучи робітництву їх власну науку.

Так отже новийшовива в євгій збірка поезій т. Крата, як з огляду на свою літературну вартість, як також і особу автора повинна бути в кожного робітника і Українця.

Мусить ся також мати на увазі, що чистий дохід з єї книжки призначений на „Роб. Нар.“, котрий може ніколи не був в такім критичнім положеню як теєпер.

Д. Лобай.

Секр. Вінніпегського відділу У. С. Д. П.

**МИ МАЄМО**

**People's Drug Store**

Старокраєві і тутешні лікарства зроблені в нашій власній лабораторії.

Приходіть або пишіть: 533 BURROWS AVE. WINNIPEG.

**ПОШУКУЮ!**

свого брата Василя Пуйду в дуже важній справі. Хтоб про него знав, або він сам, хай зголосить ся до рідної сестри Анни.

Miss A. Puyda  
р. о. Transcona, Man.

## З европейскої різнї Італія воює.

Одною з найбільших новинок в європейській війні є та, що Італія виповіла війну Австрії. До рішучої битви ще не дійшло. У Франції все по старому. На Чорнім морю затопили Турки російський найбільший дреднаут „Пантелейман“; вгочилоєь 1.400 жовніврів. Німці далі бомбардують Перемішль і, здаєть ся, що далі не посувають ся за Сян. Ходить чутка, що Рига в руках Німців. Але годі довідатись правди, бо вістки приходять з Європи дуже скуні.

## Нарада майорів міст.

До Отави їздять ся майори міст майже з цілої Канади, щоб обрлатити справу безробітїа. На 27-го мая вони відбудуть нараду в цій справі в домініяльним прем'єр-міністром Борденом. Уже газети подають, що більшість майорів стоїть за тим, щоб розсадити безробітних на громадї. Майор з Саскатуну казав, що більшість безробітних є „чужинці“, переважно рільники з старого краю, що Англіки і Канадіни мають роботу. Знов довідуюєь від Східних майорів, що найбільше безробітє є на Сході в Монреалі, а в Отаві не так багато, що Сіонарській компанії поводить ся на Сході не эле, бо заробила єї вєсна \$100,000 як мнвувшого року і що взагалі безробітє на Сході меншає. Західні майори покладають надію на врожай, котрий сего року має бути „надзвичайно“ добрий. Не знати, бо в Манітобі така посуха, що збіже сьне на коріні... Побалимо, що врадять снїг для голонних.

## Подяка.

На сїм місці складаємо подяку драматичному кружку ім. В. Винниченка за його ласкаву участь, яко український хор в нашій жидівській виставі „Присяга“, котрий викликала велику прихальність поступової жидівської колонії у Вінніпегу до українських соціал-демократів тим, що не лише на словах, але і ділом поіпарують ідеї інтернаціоналізму.

З глибокою повагою  
Mg. & Mrs. Farber.

Екс. Комітет просить відділи носпішити з голосованнем над референдумом в справі Екс. Ради, оголоєним в ч. 19 „Р. Н.“



Ану, Товариші! допоможіть тим, що вже тягнуть того потвора, щоб в слідуючім „Р. Н.“ вже побачити того панка під робітником!

**Усі враз!**  
**Усі враз!**

## Відділи визволяють „Робочий Народ“.

ЕЛМВУД \$11. Відділ примусово оподаткував усіх членів тих що роблять і що не роблять, і тих що вже давали на присовий фонд усіх найменше по 50 центів без винятку, а хто даєть більше то ліпше і не пізнійше 31-го мая, а найдалше 10-го червня В листі до всіх відділів У. С. Д. П. в Канаді вони взнають:

„Товариші! Нас є поверх 900 членів. І коли ми усі разом дамо ту свою датку в як найкоротшій часі, то ми маємо відсвяткувати той день, котрого змете ся вже раз на все того панка з нашої преси. Зметімо той бурян, туо полюву з нашої шпениці, а лишить ся чисте зерно, котре видаєть плід в сотері!“

Орг. С. Хоронжий; секр. Ф. Воднар.  
Офрували слідуючі члени:  
Н. Мизак, \$1.00; С. Хоронжий 75¢; по 50¢ Ф. Воднар, Ф. Сасак, Г. Панчшак, Н. Насадик, І. Хоронжий, Е. Феній, І. Нагіряк, М. Яківчук, І. Процак, Ю. Собо-тяк, П. Салєлич, І. Курчинський, І. Райлян, І. Козоріз, І. Олійник, І. Павчшак і В. Іваночко, Й. Шміла (кандидат на члена) 25¢. разом є \$11 00

ОТАВА \$38. У відповідь на алярмуючу телеграму від Е. К., що „Р. Н.“ над упадком славні товариші з Отави зараз відгукнулись телеграфічно, прєслвючи \$38.

ТІМІНС ОНТ. \$61. Отримавши листи, від секретара Е. К., відділ в Тімінс відбув зараз 16-го мая спеціальний мітінг і ухвалив насамперед вислати на сплату довгу „Р. Н.“ \$50, а відтак наложити члени на себе по 25¢ спеціального податку на один місяць, себто за май мають дати по 50¢. Треба зазначити, що відділ в Тімінс два тижні тому був прислав \$30 на „Р. Н.“ і тому його заслуга і самопоєсьвєта є дійсно велика!

Товариші в Тімінс пишуть: „Наш відділ вже вичерпаний з гроша. І ми також даємо зазив до всіх відділів, щоб і вони взялись одностойно і скинули того головатого панка з нашої одноїкої часописки, щоб він ішої ідеї. Не хто иньший, Товариші, лише підкови погубив!“, Секр. М. Новак. також на той час бузюк дав нагоду зробити хрєстини в одного товьриша і при нагоді секретар відділу зібрав добровільний даток на „Роб. Нар.“ \$11.

Офрували: М. Гуєтин \$5; С. Рубанець \$2, по \$1. — В. Рубанець, К. Войчук, І. Малик і М. Мартинюк.

ВІННІПЕГ \$8.15. Не маючи грошей, бо всі члени без роботи, вінніпегський відділ зарядив в місті колекту, яка винєсла \$8.15

ТРАНСКОНА \$9.70. Трансконські товариші теж відгукнулись з помочєь своєму органуви : по \$1. Н. Плєвтіс, П. Дутка, М. Черниш, М. Кавка і М. Смит, А. Робінзон 87¢; по 50¢. Шевчук, Польський, С. Мороз, П. Данєлюк і В. Чурка; А. Косєнчук 35¢. С. Дубас і С. Кожушко по 25¢.

**Поміч від Приятелів.**  
САН ФРАНЦІСКО. А Тимцьо \$1.25; СУДБУРИ, ОНТ. Добровільні датки зібрані т. М. Балаєцьким: \$1. В. Липцишин; 50¢. Макарій Влатанівський; 25¢, — Ахтеміччук, С. Лютик, Костинюк, Д. Войтул: разом \$2.50

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Й. Федюк 50¢. ДЖОРДЖТОВН, АЛЬГА. \$5.50 від товаришів: по \$1. Петро Кушнір, М. Чуй, Дм. Квашчинин, Ст. Драєака і С. Заячківський; Н. Д. 50¢. Поняєце подаємо відозву тих товаришів:

„Товариші Робітники! Взиваємо Вас до такої щирої датки, як наша була, хоч невелика, але щира. Хоч тяжкий час, як дуже добро всі ми знаємо, однак неодєн з робітників воліє долар пустити на безкорисні річи, а на сплату довгу „Р. Н.“ не даєть. Недають на наш одинокий правдивий робітничий орган, котрий лиш одєн самий боронить робітничі справив Канаді.

Товариші Робітники! всі враз, як одєн! Нєвідтягайте, що тяжкий час! По кводюєви, пядєсяка, то не великі гроші, а колиб всі враз, то не сталоб більше довгу „Р. Н.“! Нєзабувайте Товариші, при всякій нагоді збирати датки, на сплєченє довгу „Роб. Нар.“ А знаємо дуже добре, що ані консервати ані ліберали непоможуть нашоєму органуви, бо вони суть ворагами нашої ідеї. Не хто иньший, Товариші, лише самі маємо увільнити з довгу „Р. Н.“ найбільшїи його.

І ми маємо се зробити, тому робім за раз, а не відкладаємо на далі!!!“  
І. Заячковский

Екс. Комітет виває західні відділи не робити собі нічоє з листів розписаних до них Марією Ніколаєвою. То собі нервово-хора людєвна (тепер лежить у шпиталю), котра вчинилась до т. Крата, ніколи його не бачивши, тільки після доносів такаєя Головацький, а також вона не розуміє добре ні української мови, ні нашого життя, як також і нашої констатудії. Во коли йї що не ряхт, то має не відділи колотити, а звернутись до З. О. К., абє до Екс. Комітєту.  
М. Эрємішчук Секр.



„ROBOTCHYJ NAROD“ (THE WORKING PEOPLE)

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada. THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ одинокі соц. дем. часопис для цілої Америки; она одна дає те знане яке повинен мати кожний працююча клясово-свідомі людина.

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него є: „ROBOTCHYJ NAROD“ Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg Man.

До імперіалізму.

Люде є частиною природи. І як ціла природа рідить ся і поступає після своїх законів, так і в житю людськїм нема нічого навичайного. Тут теж усе їде після природної регули. Тож і теперішня європейська війна не є ані карко небес, ані щось несподіваного, або дивного.

Та така монополія над грабованям сьвіту була для Англії не довгою. Франція, Німеччина, Стейти, а відтак і Япон стали і собі захищувати в руки сьвітовий ринок.

Комуністичний Маніфест.

Нарешті, в той час, коли клясова боротьба наближаєть ся до розвязаня, процес розкладу серед пануючої кляси, серед усього старого суспільства, робить ся остільки різким і гострим, що невелика частина пануючої кляси відхиляєть ся від неї і прилучаєть ся до кляси революційної.

З поміж усіх кляс, що стоять тепер проти буржуазії, тільки один пролетаріат є справдішню революційною клясою. Усі інші кляси гинуть від великого промислу; — пролетаріат утворюєть ся ним.

Середні шари: малий промисловець, малий купець, ремісник, хлібороб (Bauer), підпортали під умови найкращого визиску, все суспільство. Пролетарі ж можуть завести до життя продукційними силами суспільства.

роблять більше, як сьвіт може спожити. З того повстає економічні кризи і безробіття. Робітничі кляси, чуючи себе невадоволеною, захоплюєть ся соціалізму.

Національний капітал почує, що йому тісно на сьвіті, що межі нації і кольорів вже завузки, що треба захоплювати цілу земну кулю в одні руки, то треба поруйнувати фабрики свого конкурента, потопити йому кораблі, понищити його склади і крамом.

Зголосились о панованє над земною кулею Англія, Німці, а також Стейти і жовтошкірий Япон. З сих чотирох має трох підлячи четвертому і увесь сьвіт йому. Стейти були вихали Япон до війни з Росією, надіючись, що Росія задусить їхнього ворога.

Обидва високорозвинені капіталістичні краї. Хто з них поборе, тому підляже сьвіт. Вийде горою Англія, Німеччина стане маленькою європейською провінцією. Переможець Німеччина те станеь ся в Англією.

Час незалежних держав минає. Тепер будуть формуватись автономні національні держави, як частини одної сьвітової імперії, над котрими будуть панувати королі-капітали, з Лондону, Берліну чи Вашингтону.

Осип Назарук.

Суспільні кляси.

Хто знає яка доля жде його? Наприклад ті, що поїхали до Америки — де вони за молоду сподівали ся, що колись підуть сьвітати? Так само може не одного з вас, а вже напевно многих із дітей ваших зажене нужда до великого міста за зарібком.

Суспільні кляси.

Межи вами нема ані одного, аби не знав, як люди дивлять ся на такого, що не має ґрунту, не є газда. Чи в гостині, чи на весілю, чи в корчі, чи навіть у церкві — скрізь ним помітуют. Навіть такі мізерні, як Болгарія, Румунія і т. д. Се все стало шкодити англійській монополії на сьвітовім ринку.

свій власний погляд (Standpunkt), щоб стати на погляд пролетаріату.

Босаяцтво (Lumpenproletariat) — цей продукт пасивного зледяніня найнищих шарів старого суспільства, розворушене революцією пролетаріату, подекуди захоплюєть ся руком, але все його життєве становище дає спротивляєть ся легко його підкупити до реакційних каверс.

В умовах життя пролетаріату немає в сьвіті сліду від життєвих умов старого суспільства. Пролетарь не має власності; його відношенє до жінки і дитини не має нічого спільного з буржуазними родинними відношеннями; сучасна промислова праця, сучасне ярмо капіталу, що однаково гнітить робітника і в Англії, і у Франції, однаково і в Америці, і в Німеччині, — позбавило його всякого національного характеру.

Усі попередні кляси, здобуваючи для себе владу, силкувались забезпечити своє, вже здобуте, життєве становище тим, що підпортали під умови найкращого визиску, все суспільство.

Усі попередні кляси, здобуваючи для себе владу, силкувались забезпечити своє, вже здобуте, життєве становище тим, що підпортали під умови найкращого визиску, все суспільство. Пролетарі ж можуть завести до життя продукційними силами суспільства.

і знає, що вони значуть.

Така рідина ця межі людьми є не лише по селах, але скрізь, а по великих містах ще більша, ніж деінде. Селяни всі працюють; газда на своїм, зарібник на чужім, але і сей і той робить, хоч правда, легше тому дихає ся, що на своїм робить. А по містах є такі люди, що від коласки до гробової дошки не знають, що то значить яка небудь робота, що зміють лиш одно: вилавати гроші.

Але й межі панами є такі різняці, як межі зарібником і газдою на селі. І межі ними двить ся один на одного так, як господар парового ґрунту на комірника, або майстер на челядника. Во такий пан, що має кількадесять фабрик і тільки тижневого праходу, кілько вартує весь ґрунт найбільшого богача в селі, не рівня панкові, що має один або два фільварка чи села.

Так куди лишє кинете воком, на кого тільки глянете, — кожний нумерований, кожний належить до якогось гурту. Сей зарібник, той господар, сей ремісник, той урядник, учитель, лікар, адвокат або інженер, сей купець, той піп, сей різник, той офіцар, сей дідач або пусесор, той фабрикант, сей має покладні гроші, той живе в дня на день і „мешкає“ в лязні і так далі.

Якже виглядають ті, що з них нема хісна? Чи не обдерті вони, вехлюїні? Ви певно бачили красні мухомори (моримухи), іде їх не лише чоловік, але навіть хробак унікає, боїть ся. А мусіли ви бачити і офіцарів в красних мундурах, бюрократів з блискучими золотом квітрами, білих і гладких монахів. Який з них хосен? Яка їх робота? Одні з них „чекують на війну і обрештуют“ людські літи тай за те чекане беруть добрі гроші.

Кожний з вас знає, що то є головня, яка росте на кукурузі, перстенець (або канянка), що жие власної кляси. Робітник стає злидаром і злидні розвивають ся ще швидше, ніж населене і багачтво. З цього стає видно, що буржуазія не здатна бути надалі пануючою клясою і проголошувати умови свого істнуваня за закон, що має кермувати суспільством.

Кожний з вас знає, що то є головня, яка росте на кукурузі, перстенець (або канянка), що жие

власної кляси. Робітник стає злидаром і злидні розвивають ся ще швидше, ніж населене і багачтво.

Всі дотеперішні рухи були рухами меншости, або користними для меншости. Пролетаріат, цей найнищий шар теперішнього суспільства, не може підняти ся, не може випростати ся не рознесши на порох усієї надбудови шарів, яка складає офіційне суспільство.

Хоч і не змістом, так зате формою, боротьба пролетаріату з буржуазією є насамперед — національною. Пролетаріат кожної країни мусить, розумієть ся, насамперед упорати ся з своєю власною буржуазією.

Робивши нарис найбільш загальних фаз в розвитку пролетаріату, ми простежили більш або менш скриту громадську війну аж до тієї хвилини, коли вона обертаєть ся в відкрити революцію і коли пролетаріат, насильно скинувши буржуазію, починає сам панувати.

Всі дотеперішні суспільства, як ми бачили, сипало ся на антагонізм між пригноблєвачами і пригноблєними клясами. Але для того, щоб можна було яку-небудь клясу гнобити, треба їй забезпечити принаймні ті умови істнуваня, які потрібні для її хочби й невеличкого життя. Крім пак за часи кріпацтва добровив ся до члена комуну, так само як міщанин під ярмом фєвдального абсолютизму доріє до станова буржуа. Навіть-ж, сучасний робітник, замість того, щоб враз з поступом промислу підняти ся, спускаєть ся все нижче, навже навіть умов істнуваня своєї

власної кляси. Робітник стає злидаром і злидні розвивають ся ще швидше, ніж населене і багачтво.

(Далі буде.)

на конюшині і в інших часом є на дубі (цвіт її ла, що жие на різних гніздах, зеленіє літом і в ки білі. Всі ті рослини живуть: тягнуть з них с через них сохнуть і марпавки називають ся г а чить просто: дармоїди, кі, що нищать коріне, дерево, є такі, що нищать як кушї трунів, віссани

Такі галапаси є й у їх піанати? По тім, що спізнати омелу, що вона зеленіє собі, хоч дерева галапас: він все добре в редівку не знають. Та нійші, що вони кумаку мухоморами і на спілку нарід: їх діти мають в Найкрасший привклад не лише лихварі висисе

Так отже є дві голоцих нарід, друга то мумцем. Межи ними двома доти, поки робучий на лапасів та не заведе на було добре, а не ім.

До п Монтреал

Кожда соціалістична тія в своїх початках живала часи роздору, рок і розпаданя. Се дивного. В початках організують звичайно ніки інстинктивно, то чі пхають до соціалізм грікї обставина, а не лістичні переконаня.

Спочатку члени такої мало звертають ува теорію і принципи соці му, більше вважаю приватні справи члені та появляють ся в амбітники, котрі хочут ставити своє „я“ вище го в сьвіті. Сі амбітні рше готові знищити п ніж поступитись своєю бою.

Аж пізніше між чл починають виробляти даниці, котрі серіозн

Словник „Комуністично

„Користаючись жуазії, робітники доп деяких своїх інтересів зя ділять ся на парті мічних інтересів. Кортотьби буржуазія по партії часом роблять частиною проти друг якусь право, або сам чі ласки робітників, юча позискати робіте літничого конкурент шлях для робітництва, бо може звести з опортуністичне безв

„Цілі шари пант тают ся на пролетаріату справичное бака азія, що не годна вт пада в ряди пролетар

„Вони також від дуже багато виховує крстовані буржуазі алістичних переком іньому науковому і учителями пролет

„Невелика част вілколєсть ся від революційної кляси Так сталоєь за



на конюшині і вільних ростинах, смородина, що часом є на дубі (дзвіт її синій, а ягода червоні), омела, що живе на різних дерегах, виглядає як воронячі гнізда, зелені літом і зимою, дзвіт має жовтавий, а ягідки білі. Всі ті рослини дуже небезпечні для тих, з кого живуть: тягнуть з них соки так, що навіть великі дерева через них сохнуть і марно гинуть. Ті страшні рослини-паразити називають ся г а л а п а с и, або паразити, що значить просто: дармоїда. Є різні галунаси галапасів; є такі, що нищать корінь, є такі, що влізають межі кору на дерево, є такі, що нищать листе. Нераз цілі ліси стоять як купи трупів, віссаних на смерть галапасами.

Такі галапаси є й у людській суспільності. По чім їх пізнати? По тім, що соуть. А звичайно й по тім, по чім пізнати омелу, що вона, галапас: омела літом і зимою зеленіє собі, хоч дерева в зимі без зелені. Так і чоловік-галапас: він все добре виглядає, його живіт і кишенья передніку не знають. Та людські галапаси ще тим страшніші, що вони кумають ся і друкать ся з отруйними мухоморами і на спілку галапасують висають робочий нарід: їх діти мають натуру і мухоморів і галапасів. Найкрасній приклад людського галапаса то лихвар. Але не лише лихвари висають і друкать робочий народ...

Так отже є дві головні класи людей: одна то робочий нарід, друга то мухомори і галапаси в людській лицем. Межі тими двома класами мусить бути війна і то доти, поки робочий нарід не переможе мухоморів і галапасів та не заведе на світлі таких порядків, аби йому було добре, а не їм.

Далі буде.

## До протоколів Монтреальської Конвенції.

Кожда соціалістична партія в своїх початках переживала часи роздору, сварок і розпаданя. Се нічого дивного. В початках партію організують звичайно робітники інстинктивно, тому що їм пхають до соціалізму їхні гіркі обставини, а не соціалістичні переконання.

Спочатку члени такої партії мало звертають уваги на теорію і принципи соціалізму. Вільше вважають на приватні справи членів. Відтак появляють ся в партії амбітники, котрі хочуть поставити своє „я“ вище усього в світі. Сі амбітники скорше готові знизити партію, ніж поступатись своєю особою.

Аж пізвійше між членами починають вироблятись одинаці, котрі серіозно вчу-

чують соціалістичну науку, котрі беруть ся до загальної освіти своїх власних голів.

Між відділами появляють ся таким робом люде, котрі годні розібратись на соціалістичній теорії, і тоді в партії стає легше жити і дихати. Амбітник з своїм „я“ забираєть ся геть, члени починають шанувати свою конституцію і гостро тримають ся партійної гарності.

Колиж і виявляють в партії час від часу які дискусії, то вони тягуть ся теорії, політичного напрямку, або яких інших принципальних питань.

Тепер гляньмо на нашу У. С. Д. П. в Канаді. Кільки в нас було роздору! А чи все то було в справі яких теорій, чи в справі точок нашої

платформи або конституції? Ні! Кремар, Стечилин, Голубацький, Стефанічій і на решті Гнида — усе се були амбітники, котрим ходало о підвищене власної „парсуни“.

І хочеть ся крикнути: „Товариші! Семий рік минув нашої партії в Канаді! Докаж ми будемо думитись і завертатись усе на той самий проклятий плнц втолочений підлами амбітниками? Коли в членів У. С. Д. П. в Канаді появляють ся в головах ващі думки? Коли ми вже пічнемо дискусувати над теоріями Маркса, над анархізмом, комунізмом, над світовою і канадійською політикою і т. д.?? Коли вийдемо раз на все з дитячої коліски?“

Та, переглядаючи протоколи Монтреальської конференції, можемо з сумом собі сказати: „Далеко ще до Тєпирєра!“ Власне монтреальська конференція свідчить, що в нашої партії нема головних засад соціалізму, а власне: правдивости, довіри до товаришів, любови і самопосвяти.

Возьміть хоч се! Ів. Гнида, підходявши тільки приїхавшого з краю т. Е. Гуцайла проти Винніпегівців і дочекавшись того, що сі „Винніпегівці“ вступились з редакції „Р. Н.“, в осени 1913 року їде до Винніпегу в надії поживитись нікого партійного корита. А забираєть ся геть, члени починають шанувати свою конституцію і гостро тримають ся партійної гарності.

Після конституції (IV. С. 1.) усі три члени Екс. Комітету мають бути при купі в одній місцевости. Себто Ів. Гнида відїхавши з Винніпегу, тим самим уже втратив право зватись організатором. І як би був щирим членом партії, то повинен був

вараз зрічась свого уряду, аби в партії був порядок. Він того не зробив. Екзекутивної Ради не було, котра має право (IV С. 4.) доповідати і окидати членів Екс. Ком., Ів. Гнида далі затримувє уряд організатора, роблячи тим непорядок в голові партії. Колиж нарешті Винніпегівський відділ упікнув Ів. Гниду, аби арезигнував, тоді той певно агадав науку свого учителя (а зрадника партії Мир. Стечилина, котрого він перетримував цілу зиму у Монтреалі, знаючи хто і що нароби в той зрадник) і починає розбій в східних відділах.

Ек. Комітет кликав Східні зорганізаувати Східний Агітаційний Округ. І от Ів. Гнида від свого імени оголошує „надзвичайну конференцію“ У. С. Д. П. провінції Онтаріо і Квебіку. В ч. 11. „Р. Н.“ Екс. Ком. повитав від себе сю конференцію, думаючи, що вона скликана після У. С. 1. конституції. Запитувати Гниду котрі три відділи ухвалили сю конференцію Е. К. не мав часу, бо час був короткий. Та ніхто й не подумав, щоб такий „свідомий“, як Ів. Гнида пустить ся на таке помолєня конституції, щоб від себе одного скликати конференцію! Аж з протоколів тої конференції Екс. Ком. довідуеть ся з слів самого Гниди, що він скликав тому ту конференцію, що в справозданю секретара Ек. Ком. тов. М. Еремійчука за 1914 рік зачеплена Гнидою особа! Шо Еремійчук хтів „познати“ Гниду виказуючи, що за 1913р. (за урядованя Гниди — Дмитришина) в партії було 322, а за урядованя Еремійчука 821.

Мусимо зазначити, що в усіх рiчних справозданях завжди згадуєть ся загальні рахунок з минушого року і т. Еремійчукови, і в голі

лові не було „бітувати“ Гниду. М. Еремійчук запитав листовно ує! відділи кільки вої мають членів? Відділи подали рахунки, секретар склав їх до купи, вірючи, що товариші подають правдиво і в того довідались що в У. С. Д. П. є 821 членів. Але помоманий, здемонізований амбітник Гнида, замість того, щоб радити, що У. С. Д. П. так красно поступила вперед, скликає конференцію, щоб пімститись на своїм „конкуренті“ (?) т. М. Еремійчукови. Гнида добре знав, що поданий рахунок членів за 1914 р. є справедливий, він тільки вчепив ся до него як

сильний плота, щоб мати яку небудь зачіпку і щоб було в чого зробити роздор у нашої партії. Ходилож Гниді о те, щоб на далі лишитись членом Екзекутиви. Тому незважаючи на честь, на конституцію, на те, що може повалити і так ледво дихаючи У. С. Д. П. Гнида вступає з своєю амбіцією на монтреальській конференції і переконує напомпованим делегатів, що Ек. Ком. нічого не робить, та що у Винніпегу тому листе роздору, що там містить ся Е. К. і що все буде гаразд, коли Ек. Ком. перенесуть до Монтреалу.

Шо Ек. Ком. зробив велику організаційну роботу на Заході і в центрі Канади — се кожний баче! У винніпегівській відділ напхалось спору число (ще за того часу, як Гнида був у Винніпегу) не-соціалістів, але атеїстичних анархістів. Сі не-соціалісти мусили забратись з Партії! Гниду виказуючи, що за 1913р. (за урядованя Гниди — Дмитришина) в партії було 322, а за урядованя Еремійчука 821.

Гниді не хтілось вертатись до Винніпегу, а „їхне величество гнида“ звелів

монтреальській конференції перевезти Екзекутиву до него.

Знаючи, що він робить проти констатції, знаючи, що конституція дає право Екс. Ком. показувати усі референдуми, котрі їдуть на знищене конституції і що секретар Е. К. має право не дати таких ухвал конференції під референдум, Гнида робить злочин над алочини! Він наповує конференцію, щоб дали йому право перевести голосоване над референдумом, так мов би ціла партія уже призначала повне довіре секретареві теперішньої Екзекутиви.

Далі з протоколів видно, що після науки Гниди конференція ухвалила усе, що він хтів, ломлючи один за другим параграфи партійної конституції! Так ухвалили, що Екс. Ком. має складатись з трох членів з оідком у Монтреалі, і придумали якус „адікутивну раду“, котра має складатись з 6-ох членів: 3-ох у Винніпегу, як оглядачі „Р. Н.“, а 3-ох контролорів на Заході. Ся ухвала перевертає до гори корінем IV. С. 1-10. конституції, але не касує нічого!

Хай кожний з членів перечеитає собі IV уступ конституції і добре подумаеть до Монтреалу.

Другою метою Гниди є знищене „Р. Н.“

Він наповував делегатів, щоб відділи не попірали „Р. Н.“, бо в нїм містять ся „сварки“. Себто напантоване амбітника Стефанічкого за його „Свідому Сиду“, або наша боротьба з провокатором Головацьким, — Гнида розуміє як „сварку“? Ні, се є боротьба за чистоту нашої Партії! І нас дивує, що на конференції найшлись такі „дітняки“,

лота, котра існує з дрібного грабунку і крадіжки, котра ходить в лахах і пропиває кожний цент котрий трафить ся їй до рук — втої самий час абсолютно не здібна бути борцем за соціалізм. Таку батяряну, приміром, царат власне уживав для розбиваня жидів (погроми) а також і проти революції. Російська чорна сотня переповнена тою голотою. Були випадки що сі відпадки людства пропивали навіть прапор свого поганого товариства!

„Пролетаріат не має власности“. Тут треба розуміти такої власности, котраб давала людині жите, аби вона могла не працювати. Бо тодіб вона вже належала до буржуазної класи. Є випадки, що робітник має лот, або домок, але ся „власність“ не дає йому ще можливости жити „незалежно“.

„Шар“, верства.

„Реакційні каверзи“; слово реакція в політиці розумієть ся той час коли назадняцькі верстви опановують державою і страмують її до поступу. В хемії слово реакція значить перетворене. Тож, приміром, коли в Канаді консервати страмили увесь поступ і осудили 2,000,000 на голодову смерть, в народі відбуваєть ся реакція і подібна до хемічного характеру і невдової консервати можуть впасти, змінені поступовішими партіями. Тож реакція в державі се час перетвореня народної думки, спиненої назадняцькими-реакціонерами. Реакційні каверзи, — назадняцькі підлі вчинки: убийства, погроми, провакції, тощо.

## Словник до читаня „Комуністичного Маніфєсту.“

„Користаючись незгодою поміж буржуазії, робітники допевають ся приваня деяких своїх інтересів законом“. Буржуазія ділить ся на партії після своїх економічних інтересів. Користаючись з тої боротьби буржуазів поміж собою, робітничі партії часом роблять порозуміне з одною частиною проти другої і тим врывають собі якесь право, або самі буржуазии, запобігаючи ласки робітників, поступають ся, бажаючи позискати робітництво проти свого політичного конкурента. Але се не є певний шлях для робітництва і ліпше його вникати, бо може вести з шляху революції на опортуністичне безголове.

„Цілі шари пануючої класи перевертають ся на пролетаріат“. Поступ промислу спривичное банкротства і вся та буржуазія, що не годна втриматись в „бизнєсі“ падає в ряди пролетаріату.

„Вони також віддають пролетаріатові дуже багато виховуючих елементів“. Збанкретовані буржуазии часто набирають соціалістичних переконань і стають (завдяки їхньому науковому знаню) проводирями і учителями пролетаріату.

„Невелика частина пануючої класи відколюєть ся від неї і прилучаєть ся до революційної класи“.

Так сталось за початків великої фран-

цузької революції. Тоді ті аристократи, що розуміли, що панщина кінчить ся, самі врялись своїх привілеїв і стали на бік революції. Так само діялось в Росії перед скасованем панщини. Революціонери 1825 року, так звані „Декабристи“, революційна партія „Народа Воля“ — се була чесна частина пануючої російської класи, що вже бачили, що Росія має перебудовуватись на капіталістичну державу, що кінєць панщині. Теж саме діялось під царатом і перед революцією. Початки соціалістичного руху в Росії пішли не з робітників, але з вченої інтелігенції, яка врялась своєю стану посіданя, а стала в ряди робітничої класи і повела його на знищене, як царату, так і вказала шляхи до соціалізму.

„Буржуазні ідеологи“, — вчені люде, котрі науково доводять, що капіталістичний устрій з його свободою конкуренції і загальною рівностєв перед правом є найкращим устроєм, якого ще не було і не буде.

Але між ними ідеологами трафляють ся одиниці, які переконують ся, що капіталістичний устрій се тільки частина довгого розвою людського жита, що капіталізм мав початок, буде мати й кінєць, що капіталізм буде повалений соціалізмом. Дійшовши до такого переконаня сі вчені, (коли вони чесні люде) стають на боці робітничої класи і попірають її змаганя до соціалізму, офіруючи пролетаріатові своє знанє здобуте в вищих школах.

„Тільки одно робітництво (пролета-

ріят) є справдішньою революційною класою“. Се звичайна річ. Ті люде, котрим добре поводить ся ті не потребують боротись; вони не гризуть ся завтрішнім днем, бувають більше спокійні і в переконанях назадняцькими. А та класа, котра гинить, вона шукає порятунку і готова на всілякі вабухи революції.

Розвиток сучасної людської господарки зробив те, що робітнича класа засуджена на тяжку працю і голодову смерть. Робітнича класа має знищити капіталізм, се вона мусить зробити, бо інакше гине все людство! Тому і зємо робітничу класу дійсно або природно революційною. Руками робітничої класи буде перевернений капіталізм на соціалізм.

„Усі інші класи гинуть і т. д.“ Дійсними творцями поступу є тільки дві класи: груба-капіталістична і робітнича. Груба-капіталістична класа провадить капіталістичний світ до найвищого розвитку, збираючи в своїх руках усі маєтки і нищуючи дрібних богатарів. Усі побанкретовані збирають ся до купи в робітничій класі. Робітнича класа росте в числі і в душі незадоволеня.

Восацтво. По канадійському боми або тремпи-волюцоти. Се люде, котрі кинули дбати про те, щоб жити по людськи і дочогось доробитись. Се босяки, батярі котрі живуть як ввірина десь поза містами в норах або руїнах, котрі пустились на шлях існуваня. Але така улосліджена го-



